

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Kalvermarkt 32
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Contactpersoon

Datum **17 FEB 2020**
Onderwerp Besluit op uw Wob-verzoek

Geachte

Bij brief van 6 december 2019 heeft u een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna Wob). In uw verzoek vraagt u naar informatie betreffende het aanvullende onderzoek van het Defensie naar de Nederlandse luchtaanval op Hawija, Irak. Zoals u stelt in uw brief vraagt u concreet naar het aanvullende onderzoek van Defensie dat op 26 mei 2016 is afgerond.

Onze referentie
BS202001976

Bijlage
1
Bij beantwoording datum,
onze referentie en onderwerp
vermelden.

Defensie heeft onderzoek verricht naar de wapeninzet in Hawija. Dit onderzoek richtte zich op de rechtmatigheid van de inzet en op eventuele procedurele fouten. Dit onderzoek is op 26 mei 2016 afgerond. Ik besluit dit rapport openbaar te maken met inachtneming van het volgende.

Zoals vermeld in de brief van 25 november jl. (Kamerstuk 27925, nr. 673) zijn de onderzoeken die het ministerie van Defensie zelf uitvoert naar de rechtmatigheid van de inzet en eventuele procedurele fouten gerubriceerd aangezien deze operationele informatie bevatten. Dit onderzoek kan derhalve niet (in zijn geheel) openbaar gemaakt worden vanwege de veiligheid van de Staat. Dit onderzoek bevat immers operationele, tactische en strategische informatie over deze wapeninzetten. Bepaalde informatie over de gebruikte wapens, tijdsduur of specifieke tijdstip van inzet wordt derhalve niet openbaar gemaakt. Openbaarmaking van dergelijke informatie kan de veiligheid van Nederlandse vliegers en/of vliegers van coalitiegenoten in gevaar brengen. Ik beroep mij hierbij op artikel 10, eerste lid, onder b van de Wob (veiligheid Staat).

Ook is de specifieke inlichtingeninformatie over het doel onleesbaar gemaakt. Deze informatie is afkomstig van CENTCOM en zal niet openbaar gemaakt worden vanwege de betrekkingen met andere landen. Ik besluit deze passages dan ook niet openbaar te maken, omdat ik voorzie dat de internationale betrekkingen met de Verenigde Staten daarmee stroever zullen lopen en schade zou kunnen oplopen. Ook zou eenzijdige openbaarmaking door Nederland de betrekkingen met andere landen en internationale organisaties kunnen schaden, omdat de algehele betrouwbaarheid van de Nederlandse Staat zou worden aangetast. Ik beroep me hierbij derhalve op artikel 10, tweede lid, onder a van de Wob (betrekkingen met andere landen).

Daarnaast wordt in dit aanvullende onderzoek toegelicht welke specifieke *Rules of Engagement* (ROE) van toepassing waren en wat dit behelst. ROE's zijn geweldsinstructies voor toepassing en gebruik van geweld bij militaire middelen. Openbaarmaking van informatie over welke specifieke ROE's van toepassing waren zou verregaande inzichten geven in de mate waarin geweld mag worden

toegepast door de Nederlandse militairen. Van die wetenschap kan door een tegenstander gebruik worden gemaakt, waardoor de risico's voor de Nederlandse militairen en coalitiepartijen bij toekomstige wapeninzet in een luchtcampagne worden vergroot. Dit dient vanzelfsprekend te worden voorkomen. Informatie over welke specifieke ROE's van toepassing waren maak ik derhalve niet openbaar vanwege de veiligheid van de Staat. Ik beroep mij daartoe op artikel 10, eerste lid, onder b van de Wob.

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Datum
17 FEB 2020
Onze referentie
BS202001976

In het document zijn de persoonsgegevens onleesbaar gemaakt. Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e van de Wob) gaat in deze gevallen voor op het belang van openbaarmaking, waarbij ik ook heb meegenomen dat deze persoonsgegevens niets toevoegen aan de inhoud van de documenten.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Minister van Defensie
voor deze
De Secretaris-Generaal.

mr. G.E.A. van Craaikamp

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de Minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan DienstenCentrum Juridische Dienstverlening, Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.

Ministerie van Defensie

GEDECLASSIFICEERD

STG GEHEIM

Behandeld door DOPS JJ
Datum vaststelling 28 mei 2018

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
Directie Operaties

Bezoekadres:
Kalvermarkt 32
Postadres:
MPC 56 B
Postbus 20701
2300 ES Den Haag

MEMORANDUM

Aan CDS, P-CDS
Van D-DOPS

Datum 30 JUN 2016
Oms kenmerk BS2016008032
Onderwerp Onderzoek CIVCAS melding 2 juni 2015 'VBIED Facility'
Bijlage(n) 1

1. Onderzoek CIVCAS melding 2 juni 2015 'VBIED Facility'

1.1 INLEIDING

Naar aanleiding van een missie van Nederlandse F-16s boven Irak in het kader van *Operation Inherent Resolve*, waarbij meer nevenschade is opgetreden dan verwacht, is CENTCOM een *Civilian Casualty (CIVCAS)* onderzoek begonnen zoals omschreven in de *USCENTCOM Guidance for reporting and investigating civilian casualties for ongoing operations in Iraq and Syria* d.d. 10 april 2014. Daarnaast heeft de Directeur Operaties opdracht gegeven een intern onderzoek uit te voeren naar deze inzet aan de hand van de beschikbare documentatie en een operationeel-tactische beoordeling te maken van deze inzet, alsmede een beoordeling van de rechtmatigheid van het geweldgebruik. Hij heeft daarbij DOPS J3 opgedragen dit onderzoek te leiden, in nauwe samenwerking met de HDB en DJZ.

Omdat de onderzoeksmogelijkheden zeer beperkt waren vanwege de ontoegankelijkheid van het gebied waar de vermeende CIVCAS gevallen zijn, heeft dit onderzoek zich gericht op het opragen en borgen van de relevante documenten en de beoordeling van de rechtmatigheid van het optreden aan de hand van deze documenten.

1.2 SITUATIE

Op 2 juni 2015 voerden twee Nederlandse F-16's [REDACTED] een missie uit gericht op een vijandelijke *Vehicle Borne Improvised Explosive Device (VBIED)* fabriek in Al Hawijah in de Salah Ad Din provincie in Irak. Deze aanval vond plaats bij duisternis [REDACTED] en helder zicht.

Het doel was een door het *Combined Air and Space Operations Center (CAOC)* vooraf bepaald doel dat aangevallen werd in de *Air Interdiction (AI)* rol. Het doel bestond uit drie gebouwen, die volgens coalitie inlichtingen als VBIED fabriek gebruikt werden. Dit doel is [REDACTED] gevalideerd door de *Combined Joint Task Force Operation Inherent Resolve Joint Target Coordination Board (CJTF OIR)*

Ministerie van Defensie

GEDECLASSIFICEERD
STG GEHEIM

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
Defensie Operatiecentrum
J3
Operatiecentrum

Datum
Oms kenmerk

30 JUN 2016
BS2016009032

JTCB).

Er waren [REDACTED] geïdentificeerd, die allen toegewezen waren aan de Nederlandse F-16's.

De wapens die gebruikt werden voor deze aanval waren [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
doel raakte creëerde enorme *secondary explosions*. Hierdoor kon het effect van de overige [REDACTED] niet meer worden waargenomen. De Nederlandse F-16's zijn tot [REDACTED] boven het gebied gebleven om de *Battle Damage Assessment (BDA)* uit te voeren. Hierbij werden ze gehinderd door de rook en de hitte die aanwezig was. Na het vertrek van de Nederlandse F-16's werd de BDA overgenomen door een *remote piloted aircraft (RPA)* aangestuurd door het CAOC. Alle CAOC BDA bevindingen zijn verwerkt in het CAOC BDA rapport.

De volgende dag is door Nederlandse F-16's opnieuw een BDA uitgevoerd van het gebied. Hieruit bleek dat meer nevenschade was ontstaan dan verwacht als gevolg van de *secondary explosions*. Op basis van de tweede Nederlandse BDA was de exacte omvang van deze nevenschade op dat moment nog niet exact duidelijk en werd deze toen geschat op enkele tientallen gebouwen in het Industriecomplex binnen welke de VBIED fabriek zich bevond. In de daarop volgende dagen werd door het CAOC met meerdere middelen de BDA verder uitgevoerd.

Het CAOC is direct haar eigen onderzoek begonnen. Dit resulteerde op 5 juni 2015 in de *CAOC CIVCAS Credibility Inquiry "determining the CIVCAS allegations to be credible"*. Op 22 januari 2016 werd deze inquiry gevolgd door het CAOC memo d.d. 20150820 "*informal AR 15-6 Investigation Finding and Recommendations for the Al Hawijah ISIL VBIED Factory strike, 02 June 2015*". Als bijlage bij dit memo zat de bevestiging van de Investigating officer [REDACTED] commandant *Combined Joint Task Force - Operation Inherent Resolve (CJTF-OIR)*: "*I approve the findings of the AR 15-6 Investigation into the report of possible civilian casualties as a result of the Al Hawijah ISIL VBIED Factory strike on 2 June 2015*".

1.3 BEOORDELING RECHTMATIGHEID

Voor de beoordeling van de rechtmatigheid is mede gebruik gemaakt van de NLD ROE en *Targeting Guidelines ATFME*.

Militair doel

Op basis van de beschikbare inlichtingen, zoals vermeld op de zogenaamde [REDACTED] is destijds geconcludeerd dat de drie aangewezen industriële gebouwen actief in gebruik waren door ISIS voor de productie van VBIED's. Door hun gebruik leverden de gebouwen een daadwerkelijke bijdrage aan de krijgsverrichtingen van ISIS en leverde de vernietiging een duidelijk militair voordeel op. [REDACTED]

GEDECLASSIFICEERD
STG GEHEIM

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
 Defensie Operatiecentrum
 JJ
 Operatiecentrum

Datum

30 JUN 2016

Ons kenmerk

BS2016009032

[REDACTED]

Er is geen informatie bekend waaruit blijkt dat destijds een ander oordeel genomen had moeten worden of nader onderzoek gedaan had moeten worden.

Op basis van de beschikbare inlichtingen kon destijds geoordeeld worden dat de aangewezen objecten van deze VBIED-fabriek een legitiem militair doel waren.

Beoordeling van de proportionaliteit en subsidiariteit tijdens het targeting proces

Voor het doel is tijdens de planning de *collateral damage estimate* (CDE) berekend, [REDACTED] [REDACTED] Tijdens de planfase is, gelet op de aard van het doel, rekening gehouden met de kans op *secondary explosions*. Er is naar aanvallen op vergelijkbare doelen in het verleden gekeken en de uitwerking van *secondary explosions* op de directe omgeving. Daaruit werd geconcludeerd dat de verwachte nevenschade groter zou kunnen zijn dan de CDE aangaf, maar dat deze verwachte *collateral damage* niet buiten het industriële complex zou reiken en er bij nacht dus alleen materiële schade zou zijn. Deze mogelijke schade werd door de Nederlandse Red Card Holder (RCH) beoordeeld als niet buitensporig in verhouding tot het verwachte militaire voordeel.

Bij de keuze van middelen en methoden is het tijdstip naar de nachtelijke uren verplaatst (middernacht lokale tijd) om de kans op civiel verkeer en de aanwezigheid van burgers te minimaliseren.

Op grond van deze informatie en mitigerende maatregelen heeft de Nederlandse Red Card Holder in overleg met zijn Nederlandse Legal Advisor besloten om het doel aan te grijpen onder [REDACTED]

[REDACTED]

Beoordeling proportionaliteit en subsidiariteit tijdens uitvoering

Uit de beoordeling van de beelden is niet gebleken dat de vlieger tijdens de uitvoering van de missie tot een andere beoordeling van de uitwerking van zijn wapens op dit militair doel had moeten komen dan verondersteld werd tijdens de planning. Ook blijkt uit de beelden dat de vlieger tijdens de uitvoering van de missie niet tot het oordeel had moeten komen dat er sprake was van aanvullende risico's op nevenschade of burgerslachtoffers.

De hoeveelheid munitie die in het militair doel opgeslagen was, was niet voorzien en gelet op

Ministerie van Defensie

GEDECLASSIFICEERD

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
Defensie Operatiecentrum
JJ
Operatiecentrum

Datum

30 JUN 2016

Ons kenmerk

BS2016009032

ervaringen met andere VBIED-doelen ook niet verwachtbaar. Deze extreem grote hoeveelheid opgeslagen munitie is naar alle waarschijnlijkheid de oorzaak geweest van de ontstane *secondary explosions*.

1.4 CONCLUSIE

De inzet is beoordeeld op basis van de beschikbare documentatie zoals omschreven in bijlage 1.

Er zijn geen onoverkomelijkheden aangetroffen in het *targeting* proces. De betrokken vliegers hebben de missie zorgvuldig en zonder fouten uitgevoerd. De missie uitvoering viel geheel binnen het Nederlands mandaat en de ROE.

Uit deze beoordeling blijkt dat het doel terecht is aangemerkt als een legitiem militair doel en dat het juiste doel geraakt is.

Bij het uitvoeren van deze missie is nevenschade ontstaan aan waarschijnlijk meer dan 400 gebouwen in de omgeving. Tijdens de planning is gelet op de aard van het doel terecht rekening gehouden met de te verwachten materiële nevenschade als gevolg van de effecten van *secondary explosions*. Deze verwachte nevenschade was niet buitensporig in verhouding tot het verwachte militaire voordeel. De verwachte nevenschade is zo klein mogelijk gehouden door de keuze van het tijdstip en de gebruikte munitie. De daadwerkelijk ontstane nevenschade is veroorzaakt door *secondary explosions*, waarvan de impact zoals deze was, niet verwachtbaar was, noch tijdens de planning noch tijdens de uitvoering van de missie.

Op basis van de beschikbare eigen documentatie en die van CENTCOM, is de kans op burgerslachtoffers bij het uitvoeren van de missie gericht op de VBIED fabriek op 2 juni 2015 om [REDACTED] annemelijk, maar niet aanvullend te onderbouwen.

Ministerie van Defensie

GEDECLASSIFICEERD
STG GEHEIM

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
Defensie Operatiecentrum
J3
Operatiecentrum

Datum **30 JUN 2016**
Oms kenmerk **BS2016009032**

Bijlage 1

DOCUMENTATIE

Door CLSK worden de relevante *Mission Materials* digitaal opgeslagen. Dit gebeurt bij [REDACTED] Squadron op de vliegbasis Leeuwarden. Voor alle missies geldt dat de *Air Task Order (ATO)* en *Mission Report (MISREP)* opgeslagen wordt. Voor missies waarbij wapens ingezet worden, worden de *Mission Data Cards (MDC)*, *bomb logs*, *AAR* en video van de inzet en *Battle Damage Assessments (BDA)* bewaard. Voor *Air Interdiction (AI of Deliberate)* missies wordt ook de relevante *Intell* en *Target Packages (TARPAC)* bewaard. Voor *Close Air Support (CAS)* missies worden de *Red card Holder Approval Forms* bewaard.

Daarnaast zijn de volgende documenten bewaard bij DOPS:
(STG GEHEIM / NL-EYES-ONLY) MVD Rapport – dd 9 juni 2015

(SECRET//REL USA) Briefing NLD Strike Al Hawijah ISIS VBIED Factory 002 – dd 9 juni 2015

Vanuit CAOC zijn de volgende documenten opgestuurd en bewaard bij DOPS:
(SECRET//REL TO USA, IRKS) Daily BDA Update – dd 5 juni 2015

(UNCLASSIFIED//REL TO USA, IRKS) Physical Damage Assessment Definitions

(SECRET//REL TO USA, IRKS) Post Strike Overview

(SECRET//REL IRKS) CAOC CIVCAS Credibility inquiry 2 June 2015 – dd 15 juni 2015

(SECRET//REL TO USA, IRKS) Informal AR 15-6 Investigation Findings and Recommendations for the Al Hawijah ISIS VBIED Factory strike, 02 June 2015 – dd 20 augustus 2015

(SECRET//REL TO USA, IRKS) Continuation Sheet for DA Form 1574 in reference to the Informal AR 15-6 Investigation Findings and Recommendations for the Al Hawijah ISIS VBIED Factory strike, 02 June 2015 – dd 25 september 2015

Overige documentatie
ROEAUTH 001 d.d. 04.10.2014

Targeting Guidelines d.d. 17.11.2014

